

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ομάδα Εργασίας του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας

Ιούνιος 2005

Για την υλοποίηση του στόχου της βιώσιμης και ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης της Ευρώπης καθώς και της ανάδειξης μιας ανταγωνιστικής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, έχουν τεθεί γενικοί προσανατολισμοί οικονομικών πολιτικών για όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Αυτές οι πολιτικές στηρίζονται σε δύο πυλώνες. Ο πρώτος αφορά τη δημοσιονομική προσαρμογή μέσω της τήρησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Ο δεύτερος σχετίζεται με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσω της υλοποίησης της Στρατηγικής της Λισσαβόνας. Ο συνδυασμός των δύο οφείλεται στο γεγονός ότι η σταθερότητα των τιμών και τα υγιή δημόσια οικονομικά αποτελούν μεν απαραίτητη προϋπόθεση για βιώσιμη ανάπτυξη, δεν είναι όμως και επαρκή για τη διασφάλιση υψηλού ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης.

Με αυτό το κριτήριο, το Συμβούλιο της Λισσαβόνας το Μάρτιο του 2000, έθεσε ως στρατηγικό στόχο να γίνει η Ευρώπη η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, και να αποκτήσει υψηλή, βιώσιμη και αειφόρο οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Η απλή αυτή ιδέα μεταφράστηκε σε επιμέρους στρατηγικές, σε σχέδια δράσης, σε δείκτες παρακολούθησης.

Πέντε χρόνια μετά την υιοθέτηση αυτής της στρατηγικής, και έχοντας διανύσει ακριβώς το μισό της πορείας προς το 2010, μπορούμε με βεβαιότητα να ισχυριστούμε ότι τόσο στο κοινοτικό πλαίσιο όσο και σε εθνικό επίπεδο, παρά τις όποιες προσπάθειες και βελτιώσεις, υπάρχει ένα ισχυρό έλλειμμα υλοποίησης των στόχων. Οι επιδόσεις της Ε.Ε., και ιδιαίτερα της Ευρωζώνης, παραμένουν αναιμικές, ενώ η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Οι πρόσφατες αρνήσεις αποδοχής της Συνταγματικής Συνθήκης από τους λαούς της Γαλλίας και της Ολλανδίας αντανακλούν, μεταξύ άλλων, και τα οικονομικά προβλήματα της Ε.Ε. Η Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι τόσο ιστορικά (από το 1950 μέχρι σήμερα) όσο και πρόσφατα σημειώνει σημαντικά υψηλότερους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης σε σχέση με τους εταίρους της στην Ε.Ε. (ιστορικά επιτυγχάνει το δεύτερο υψηλότερο ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης μετά την Ιρλανδία, ενώ την τελευταία δεκαετία σημειώνει τον τρίτο υψηλότερο ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας μεταξύ όλων των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α.), καταλαμβάνει την 20^η θέση ως προς την εφαρμογή των επιμέρους πολιτικών της Λισσαβόνας μεταξύ των 25 χωρών μελών της Ε.Ε.

Ως αποτέλεσμα αυτής της υστέρησης, η Ελλάδα, με βάση την ετήσια έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum) για το 2004, καταλαμβάνει στο δείκτη της ολικής ανταγωνιστικότητας, που προκύπτει από το συνδυασμό όλων των μικροοικονομικών και μακροοικονομικών στοιχείων, την 51^η θέση μεταξύ 104 χωρών, και την προτελευταία μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε., ξεπερνώντας μόνο την Ιταλία. Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 37^η θέση σύμφωνα με τον δείκτη αναπτυξιακής ανταγωνιστικότητας και την 41^η με βάση το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας.

Η δεύτερη κατά σειρά Ετήσια Έκθεση για την Ανταγωνιστικότητα, η οποία εκπονήθηκε από 16μελή Επιτροπή Εμπειρογνομόνων στα πλαίσια του νεοσυσταθέντος Εθνικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης και

παρουσιάστηκε πρόσφατα από το Υπουργείο Ανάπτυξης, επιβεβαιώνει τις ανωτέρω διαπιστώσεις. Οι τομείς που επηρεάζουν θετικά το δείκτη ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα είναι το ανθρώπινο κεφάλαιο και το αίσθημα ασφάλειας που παρέχει η χώρα. Αντίθετα, μεταξύ των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν αρνητικά το δείκτη στην Ελλάδα καταγράφονται ο υπέρβαρος δημόσιος τομέας και η γραφειοκρατία. Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά τις επιδόσεις της χώρας στους διάφορους τομείς μέτρησης της ανταγωνιστικότητας.

	2004	2003
Δείκτης Ολικής Ανταγωνιστικότητας (WEF)	51 Θέση	-
Αναπτυξιακή Ανταγωνιστικότητα	37 (από 104 χώρες)	35 (από 102 χώρες)
Μακροοικονομικό Περιβάλλον	31	33
<i>Μακροοικονομική Σταθερότητα</i>	46	45
<i>Κυβερνητική Σπάταλη</i>	47	49
<i>Εθνική Φερεγγυότητα</i>	23	23
Θεσμικό Πλαίσιο	44	42
<i>Συμβάσεις και Νομοθεσία</i>	41	37
<i>Διαφθορά</i>	58	52
Τεχνολογία	38	30
<i>Καινοτομικότητα</i>	28	31
<i>Τεχνολογίες Πληροφορίας / Επικοινωνίες</i>	37	33
<i>Απορρόφηση Νέων Τεχνολογιών</i>	38	27
Επιχειρηματική Ανταγωνιστικότητα	41 (από 103 χώρες)	39 (από 95 χώρες)
Εταιρικών Λειτουργιών και Στρατηγικής	40	39
Ποιότητας Επιχειρηματικού περιβάλλοντος	42	40
Δείκτης Ανταγωνιστικότητας (IMF)	44 (από 60 χώρες)	42

Σε ότι αφορά την προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (ΞΑΕ) η Ελλάδα κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις σύμφωνα με την πρόσφατη ταξινόμηση του ΟΗΕ-UNCTAD. Η έκπληξη ωστόσο προέρχεται από την δυνητική θέση της Ελλάδος σύμφωνα με την ίδια κατάταξη.

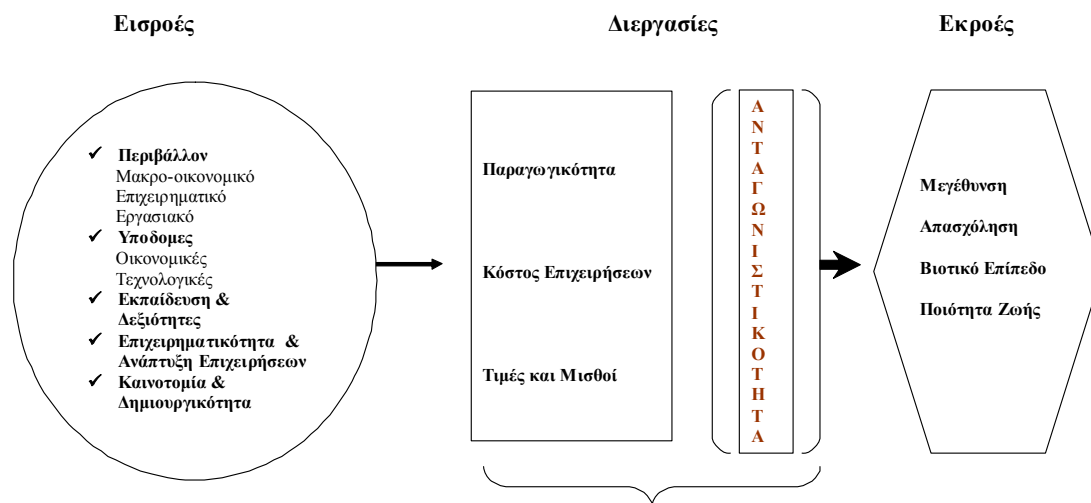
Συγκεκριμένα η Ελλάδα θα μπορούσε να κατέχει την 36^η θέση σημειώνοντας καλύτερες επιδόσεις από την Κίνα και την Πορτογαλία. Η μείωση της διαφοράς μεταξύ της πραγματικής και της δυνητικής θέσης της αποτελεί μια από τις μεγάλες σύγχρονες προκλήσεις για την ελληνική οικονομία.

Αυτό που χρειάζεται συνεπώς άμεσα η ελληνική οικονομία, πέρα από την εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών, είναι η υιοθέτηση και εφαρμογή νέων αναπτυξιακών πολιτικών, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, να επιταχυνθούν οι ρυθμοί μεγέθυνσης, να μειωθούν οι περιφερειακές ανισότητες, να αντιμετωπισθεί η ανεργία και να προωθηθεί η κοινωνική συνοχή.

Κωδικοποιημένα, οι άξονες αυτής της αναπτυξιακής πολιτικής πρέπει να είναι:

- Η επένδυση στη γνώση.
- Η ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας.
- Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- Η επιτάχυνση των διαρθρωτικών μεταβολών.
- Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού, σύγχρονου και δίκαιου κράτους.

Το ακόλουθο διάγραμμα, που παρουσιάζεται στην Έκθεση Ανταγωνιστικότητας, απεικονίζει ανάγλυφα αυτούς τους άξονες αναπτυξιακής πολιτικής και τις δυνητικές εκροές από την υλοποίηση αυτών.

Πιο αναλυτικά:

Η επένδυση στη γνώση

Ο όρος οικονομία της γνώσης υποδηλώνει μια οικονομία στην οποία η παραγωγή, η συσσώρευση, η διάχυση και η αξιοποίηση της γνώσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παραγωγή και τη διανομή του πλούτου. Βασικός μηχανισμός της δημιουργίας του γνωσιακού κεφαλαίου είναι το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση βελτιώνουν την ποιότητα της εργασίας ως συντελεστή της παραγωγής και επομένως την παραγωγικότητά του. Πρόσφατες μελέτες του Ο.Ο.Σ.Α. δείχνουν ότι σημασία για την ανάπτυξη δεν έχει μόνο η ποιότητα της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και η επαγγελματική κατάρτιση και η δια βίου μάθηση.

Μια χώρα για να έχει προοπτική στο νέο παγκόσμιο περιβάλλον, οφείλει να θέτει ως προτεραιότητα και πρώτη επιλογή την επένδυση στη γνώση με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου και ποιοτικού συστήματος εκπαίδευσης - κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης.

Οι βασικοί άξονες αυτών των πολιτικών, πολλοί από τους οποίους έχουν ήδη υλοποιηθεί ή η εφαρμογή τους δρομολογείται, είναι:

- 1. Η αύξηση των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση, έτσι ώστε αυτές να συγκλίνουν, σταδιακά, στο μέσο ευρωπαϊκό όρο.*
- 2. Η βελτίωση της οργάνωσης και διαχείρισης (management) του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε οι περισσότεροι πόροι, με αποτελεσματική διαχείριση, να οδηγήσουν σε καλύτερες υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης για όλους τους πολίτες.*
- 3. Η εξασφάλιση ισότητας ευκαιριών πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας παιδεία για όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως τάξης και καταγωγής, η οποία είναι η καλύτερη μορφή κοινωνικής πολιτικής και αποτελεί αναγκαία συνθήκη για κοινωνική δικαιοσύνη.*
- 4. Η παροχή υψηλής ποιότητας γνώσεων και δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος της δημόσιας εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ενίσχυση της δημόσιας παιδείας σε συνδυασμό με την ποιοτική της αναβάθμιση σε ένα θεσμικό περιβάλλον όπου κρατική και μη κρατική παιδεία μπορούν να συνυπάρξουν σε όλες τις βαθμίδες, κάτω όμως από απαιτητικές ποιοτικές προδιαγραφές, αποτελεί την πλέον ρεαλιστική και αποτελεσματική πρόταση.*
- 5. Η εισαγωγή σε όλο το εύρος συστημάτων αντικειμενικής αξιολόγησης. Ήδη πρόσφατα κατατέθηκε στη Βουλή το νομοσχέδιο για την αξιολόγηση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η αξιολόγηση του διδακτικού και ερευνητικού έργου των Πανεπιστημιακών σχολών αποτελεί ένα από τα θεμέλια του συστήματος.*
- 6. Η έμπρακτη απόδειξη ότι η εκπαιδευτική διαδικασία είναι λειτουργία που διαρκεί «δια βίου». Θα πρέπει να ενισχυθούν τα κίνητρα υπέρ της δια βίου εκπαίδευσης και επιμόρφωσης και να ενισχυθεί η πρόσβαση των ενηλίκων σε προγράμματα επιμόρφωσης, ιδιαίτερα για τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση.*

7. Η αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας στον τρόπο διδασκαλίας και μάθησης, στον τρόπο μελέτης, αλλά και στον τρόπο έρευνας και αξιολόγησης.
8. Η σύνδεση της εκπαίδευσης και του περιεχομένου σπουδών με την παραγωγική διαδικασία και την αγορά εργασίας. Πρόσφατες μελέτες αποδεικνύουν ότι η πρόσβαση των αποφοίτων Πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας καθίσταται όλο και δυσκολότερη, καθώς οι σπουδές δεν προσαρμόζονται στις αλλαγές του οικονομικού περιβάλλοντος.

Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας

Οι νέες θεωρίες οικονομικής ανάπτυξης υποστηρίζουν τη σημαντική συμβολή της έρευνας και της καινοτομίας στην ανάπτυξη. Η καινοτόμος δράση είναι, σε μεγάλο βαθμό, συνάρτηση των δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη. Το ιστορικό περιορισμένης καινοτόμου δράσης που παρουσιάζει η Ελλάδα σχετίζεται και αντικατοπτρίζει την περιορισμένη διάδοση και ανεπαρκή αξιοποίηση της συσσώρευσης της γνώσης και την κουλτούρα.

Αρχές και άξονες της κυβερνητικής πολιτικής πρέπει να είναι:

1. Η γενναία αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης της έρευνας (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά κέντρα, Ινστιτούτα κλπ.).
2. Η χρηματοδότηση συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων για εκτέλεση έργων που θα στοχεύουν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων/ υπηρεσιών.
3. Η καθιέρωση, η επιβράβευση και η στήριξη των καινοτομικών ιδεών. Η καινοτομία και οι ιδέες πρέπει να αμείβονται ικανοποιητικά στο πλαίσιο της νέας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση, ιδίως με την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

4. Η καθιέρωση κινήτρων για επενδύσεις που κατευθύνονται σε έρευνα και τεχνολογία και η ενίσχυση των αντίστοιχων προγραμμάτων. Θα πρέπει να ενισχυθεί το δημόσιο προφίλ των ερευνητών και των προγραμμάτων και να αυξηθούν οι σχετικές αμοιβές.
5. Η καθιέρωση ευνοϊκότερης φορολογικής μεταχείρισης των επιχειρήσεων που καινοτομούν και δαπανούν για έρευνα.
6. Η ιδιαίτερη έμφαση στη χρηματοδότηση έρευνας σε τεχνολογίες αιχμής.
7. Όμως, πάνω απ' όλα απαιτείται η καλλιέργεια στην ελληνική κοινωνία κουλτούρας και κλίματος που να υποβοηθάει την έρευνα και την καινοτομία.

Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Η επιχειρηματικότητα είναι σημαντική πηγή ανάπτυξης διότι συμβάλλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας, την ενθάρρυνση της οικονομικής δραστηριότητας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, την ανάπτυξη και την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η επιχειρηματικότητα συνδέεται στενά με τη δημιουργία και τη λειτουργία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις απαρτίζουν τη ραχοκοκαλιά και το συνδετικό ιστό της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, αποτελούν δε εγγύηση για την ισόρροπη ανάπτυξη και την ευμάρειά της. Το 99% των επιχειρήσεων που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα ανήκει στην κατηγορία των ΜΜΕ, ενώ το 86,5% των θέσεων εργασίας είναι σε αυτές.

Με βάση έρευνα του Παγκόσμιου Παρατηρητηρίου για την Επιχειρηματικότητα, το 2004, το 6,8% του πληθυσμού στην Ελλάδα βρισκόταν στο στάδιο της εκκίνησης ενός επιχειρηματικού εγχειρήματος. Στο σχετικό πίνακα η Ελλάδα κατατάσσεται ψηλά στην παγκόσμια κατάταξη, αποδεικνύοντας ότι οι όροι «κοιτίδα επιχειρηματικού δαιμονίου» και «επιχειρηματικό ταλέντο» είναι συνυφασμένοι με τη χώρα μας.

Παρά το γεγονός όμως αυτό, παρατηρείται ταυτόχρονα υστέρηση στην αναγνώριση του ρόλου της επιχειρηματικότητας και στην ενθάρρυνση και ενίσχυση της ίδρυσης, αποτελεσματικής λειτουργίας και ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Πρόσφατα δημοσιευμένες διεθνείς έρευνες (Παγκόσμιος Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας, εκθέσεις του ΟΟΣΑ, ΟΗΕ κ.α.) συγκλίνουν στην ανωτέρω δυσάρεστη διαπίστωση.

Η καλλιέργεια της επιχειρηματικότητας και η ενίσχυση των ελληνικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων πρέπει να είναι βασική προτεραιότητα του κράτους.

Αρχές και άξονες δράσης της κυβερνητικής πολιτικής πρέπει να είναι:

- 1. Ο διοικητικός εκσυγχρονισμός του κράτους. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει μέτρα για την αποκέντρωση και την ορθολογική διαχείριση του κρατικού μηχανισμού, καθώς και την ανάπτυξη καταστημάτων όλων των επιχειρηματικών υπηρεσιών.*
- 2. Η απλοποίηση των διαδικασιών που απαιτούνται για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, με ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση του κόστους και των καθυστερήσεων. Ο νόμος 3325/2005 για την απλοποίηση της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας μεταποιητικών ΜΜΕ κινείται προς αυτή την κατεύθυνση, ενώ σύντομα αναμένεται αντίστοιχος νόμος και για την αδειοδότηση εμπορικών επιχειρήσεων.*
- 3. Η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου και των κανονιστικών ρυθμίσεων. Απαιτείται και ήδη δρομολογείται η μεταρρύθμιση του πτωχευτικού δικαίου το οποίο είναι από τα αυστηρότερα στην Ευρώπη. Με τις ισχύουσες διατάξεις, μια ενδεχόμενη επιχειρηματική αποτυχία κυνηγά έναν επιχειρηματία πιθανώς για όλη του τη ζωή.*

4. *Η προώθηση φορολογικών κινήτρων. Το νέο φορολογικό σύστημα πρέπει να χαρακτηρίζεται από απλότητα, σταθερότητα, διαφάνεια και χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές για τις επιχειρήσεις.*
5. *Η ενεργοποίηση των διαδικασιών για την εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού για τη χρήση γης και κατάρτιση ειδικών χωροταξικών σχεδίων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τον τουρισμό.*
6. *Η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Η συνεργασία αυτή μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας, και την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης. Ήδη η εφαρμογή αυτών των σχημάτων στο χώρο των υποδομών και της τουριστικής ανάπτυξης (Νοσοκομείο Ερρίκος Ντυνάν, Αττική Οδός, Γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου, Αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος, Φλοίσβος κ.α.) έδειξε ότι η ΣΔΙΤ μπορεί να κινητοποιήσει σημαντικά ιδιωτικά κεφάλαια και να αναβαθμίσει ολόκληρες περιοχές οικονομικής δραστηριότητας. Η κυβέρνηση, με τη δημιουργία κεντρικής μονάδας ΣΔΙΤ στο Υπουργείο Οικονομίας, ετοιμάζει το θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση ενός οργανωμένου προγράμματος πραγματοποίησης έργων με τη μέθοδο της ΣΔΙΤ.*
7. *Η εφαρμογή του αναπτυξιακού νόμου. Ο νέος αναπτυξιακός νόμος δίνει έμφαση στην περιφερειακή ανάπτυξη, την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, και την προώθηση καινοτομικών επενδύσεων.*
8. *Η διευκόλυνση στην ανεύρεση κεφαλαίων και στην προσβασιμότητα στις χρηματοδοτικές πηγές. Σημαντικός καθίσταται εδώ ο ρόλος των τραπεζών στην ενίσχυση των ΜΜΕ επιχειρήσεων. Επίσης, το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ) είναι ένας κρίκος ανάμεσα στις μικρές ελληνικές επιχειρήσεις, ατομικές ή εταιρικές, και τις τράπεζες. Παράλληλα, η ενεργοποίηση του ΚΕΣΥΤ (Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών Υψηλής Τεχνολογίας), που προβλέπονταν με νόμο από το 2001, μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη του venture capital. Τέλος, υπάρχει και η*

χρηματοδότηση των επιχειρήσεων μέσω της υλοποίησης των κοινοτικών προγραμμάτων.

9. *Όμως ο κρατικός μηχανισμός δεν είναι μονοδιάστατα υπεύθυνος για τη δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου λειτουργίας των ΜΜΕ. Η αλλαγή της επιχειρηματικής νοοτροπίας και η συνειδητοποίηση της ανάγκης εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων διοίκησης πρέπει να ξεκινούν από τον ίδιο τον επιχειρηματία. Η χάρτα των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των επιχειρήσεων που παρουσιάστηκε πρόσφατα από τον ΣΕΒ είναι ένα θετικό βήμα.*

Διαρθρωτικές Μεταβολές – Απελευθέρωση των Αγορών

Μια νέα πηγή ανάπτυξης θα προέλθει και από την επιτάχυνση και ολοκλήρωση των διαδικασιών της απελευθέρωσης των αγορών και της πραγματοποίησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Εμπειρικές μελέτες που διερευνούν την παραγωγικότητα της εργασίας, την τεχνολογική διάχυση και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, έχουν δείξει ότι ρυθμίσεις που περιορίζουν τον ανταγωνισμό στις αγορές προϊόντων έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη διάχυση της τεχνολογίας και στην παραγωγικότητα της εργασίας.

Οι μεταρρυθμίσεις για να είναι εφικτές, αποδεκτές και πραγματοποιήσιμες, πρέπει να πείθουν ότι γίνονται για το κοινό συμφέρον, και αν χρειαστεί, να συνοδεύονται από αντισταθμιστικές πολιτικές. Ο συνδυασμός μεταρρυθμίσεων και κοινωνικής συναίνεσης απαιτεί αυξημένη αίσθηση κοινωνικής ευθύνης από το κράτος και τους κοινωνικούς εταίρους. Απαιτεί επίσης την εύρεση της χρυσής τομής μεταξύ συλλογικής και ιδιωτικής δράσης, μεταξύ κράτους και αγοράς. Η μεγάλη πρόκληση για την Ελλάδα είναι η πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων που απελευθερώνουν παραγωγικές δυνάμεις και ενισχύουν την αναπτυξιακή δυναμική μέσα σε ένα πλαίσιο συναίνεσης και κοινωνικού διαλόγου.

Βασικοί άξονες πολιτικής στην κατεύθυνση των διαρθρωτικών αλλαγών είναι:

- 1. Η συμμαχία του κράτους με την υγιή ιδιωτική πρωτοβουλία σε ένα περιβάλλον όπου το κράτος θα είναι ο εγγυητής των κανόνων ελέγχου και προστασίας του ανταγωνισμού. Γίνεται πλέον αντιληπτό ότι η ιδιωτικοποίηση δεν μπορεί να αποτελεί αυτοσκοπό αλλά μέσο για την ανάπτυξη. Έτσι θα πρέπει να ικανοποιούνται κάποιες προϋποθέσεις ώστε η διαδικασία των προγραμμάτων ιδιωτικοποιήσεων να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και να συνεισφέρει στην αποτελεσματικότητα της οικονομίας. Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι ξεχωριστή σημασία έχει η σειρά και η διαδοχή με την οποία πραγματοποιούνται ενέργειες όπως η απελευθέρωση των αγορών, το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, και οι ιδιωτικοποιήσεις. Είναι λογικό οι διαρθρωτικές πολιτικές, η λειτουργία των αγορών και η εξασφάλιση των συνθηκών ανταγωνισμού να προηγούνται των ιδιωτικοποιήσεων. Ιδιαίτερα σήμερα που πραγματοποιείται μια επέκταση της λειτουργίας της αγοράς σε προνομιακούς χώρους της πολιτικής δημοκρατίας και της παραγωγής δημόσιων αγαθών στην διαδικασία αλλαγής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των επιχειρήσεων δημοσίου ενδιαφέροντος πρέπει να υπάρχουν ξεκάθαρα αναπτυξιακά αποτελέσματα. Έτσι, εξασφαλίζεται η απαιτούμενη κοινωνική συναίνεση χωρίς την ανάγκη επίκλησης της ικανοποίησης των δημοσιονομικών αναγκών. Στην κατεύθυνση αυτή προωθείται μια νέα γενιά αποκρατικοποιήσεων που θα φέρει νέες επενδύσεις, νέες τεχνολογίες, νέες θέσεις εργασίας, με εκτιμώμενο κέρδος €1,6 δισ.*
- 2. Η προώθηση της απελευθέρωσης των αγορών ενέργειας, ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου με επί πλέον όφελος επενδυτικές ευκαιρίες και νέες θέσεις εργασίας.*
- 3. Η άμεση εφαρμογή των ευρωζωνικών δικτύων προκειμένου να διαχυθούν ταχύτατα τα οφέλη και να προκύψουν οι συνέργιες από την κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας.*

4. *Η άμεση αντιμετώπιση των νέων διεθνών ρυθμιστικών προκλήσεων, ιδιαίτερα στο χώρο των τραπεζών (εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων – που συναρτάται άμεσα με την επίλυση του ασφαλιστικού των τραπεζών αλλά και με άλλα τεχνικά θέματα – και των νέων εποπτικών κανόνων [Βασιλεία ΙΙ]).*
5. *Η βελτίωση και η επέκταση του δικτύου μεταφορών και επικοινωνιών με την αξιοποίηση των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων είναι εθνικής σημασίας για τη διασύνδεση και την ευημερία της περιφέρειας.*
6. *Η εμπορική και κοινωνική αξιοποίηση των ολυμπιακών υποδομών, οι οποίες αποτελούν ένα πολύ σημαντικό περιουσιακό στοιχείο, ιδιαίτερα για τους νέους.*

Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού κράτους

Ένα αποτελεσματικό, σύγχρονο και δίκαιο κράτος, στα πλαίσια της οικονομίας της αγοράς, μπορεί να αποτελέσει προωθητικό παράγοντα της ανάπτυξης της οικονομίας και μιας ουσιαστικής και βιώσιμης κοινωνικής πολιτικής.

Αρχές και άξονες πολιτικής της διακυβέρνησης πρέπει να είναι:

1. *Η κατοχύρωση της ηθικής και της διαφάνειας στη δράση του κράτους και η καταπολέμηση της διαφθοράς. Στα πλαίσια αυτά καταργήθηκε ο νόμος, που μετατρέπει το αδίκημα της απιστίας περί την υπηρεσία από κακούργημα σε πλημμέλημα, ενώ μεταβλήθηκε το πλαίσιο ανάθεσης των δημόσιων έργων (κατάργηση του «μαθηματικού τύπου»).*
2. *Η ποιοτική αναβάθμιση των δημόσιων υπηρεσιών, των θεσμών και των λειτουργιών του κράτους με στόχο την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και αγαθών.*
3. *Η αξιολόγηση σε όλα τα επίπεδα, στις πολιτικές και τις δράσεις του κράτους, στις μονάδες και στα πρόσωπα.*

4. *Η εφαρμογή της αρχής της αξιοκρατίας και των ίσων ευκαιριών για όλους καθώς και η παροχή κινήτρων απόδοσης και επιβράβευσης των στελεχών ανάλογα με την απόδοση και τα αποτελέσματα.*
5. *Η ενίσχυση των ανεξάρτητων εποπτικών αρχών (Συνήγορος του Πολίτη, Τράπεζα της Ελλάδος, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Επιτροπή Ανταγωνισμού, Εποπτεία Ασφαλιστικών Εταιρειών κλπ.) προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια και να καταπολεμηθεί η διαφθορά.*
6. *Η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης του πολίτη προς τους θεσμούς (ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου).*

Συνοψίζοντας, το μεγάλο ζητούμενο για την Ελλάδα παραμένει η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και η ενίσχυση της απασχόλησης. Για το λόγο αυτό, εκτός από τη μακροοικονομική διαχείριση, πρώτιστη θέση στην εθνική οικονομική στοχοθεσία πρέπει να έχουν, και ήδη έχουν, η μικροοικονομική προσαρμογή, η διαρθρωτική πολιτική, και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Η ανακήρυξη του έτους 2005 από τον Πρωθυπουργό ως έτους ανταγωνιστικότητας αποτελεί πολύ σημαντική πρωτοβουλία. Κάποιες σημαντικές ενέργειες έχουν ήδη ληφθεί. Απαιτείται όμως ενίσχυση και εντατικοποίηση της προσπάθειας έτσι ώστε να πετύχουμε την ισόρροπη και διατηρήσιμη ανάπτυξη και όχι απλώς την μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας.